

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410259 Sölvesborgsviken

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap, vilket för detta område skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen. Länsstyrelsen har för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Åke Widgren

**Bevarandeplan för Natura 2000-området
SE0410259 Sölvesborgsviken**

Kommun: Sölvesborg

Områdets totala areal: 167,5 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-10-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-11-01

Markägarförhållanden:

Privat och kommun

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2004-04-01, regeringsbeslut M2002/3916/Na, pSCI: Nej, SCI: Nej, SAC: Nej

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:A068 - Salskrake, *Mergus albellus*A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:A059 - Brunand, *Aythya ferina*A061 - Vigg, *Aythya fuligula*A070 - Storskrake, *Mergus merganser*A125 - Sothöna, *Fulica atra***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Sölvesborgsviken bidrar till uppfyllandet av miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt odlingslandskap, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

De prioriterade bevarandevärdena är förekomsten av häckande brun kärrhök, samt vikens stora betydelse för övervintrande dykänder.

Sölvesborgsviken, tillsammans med intilliggande vattenområde i Östersjön, har klassats som ett internationellt betydelsefullt fågelområde, främst för förekomsten av en stor andel av nordvästeuropas population av övervintrande salskrake och ett stort antal vigg. Viken är en rik fågelokal med stort värde som rast- och övervintringsplats för stora mängder svanar, änder och sothöns. Beroende på isläge kan här vissa år övervintra flera tusen av vardera vigg och sothöna medan sångsvan, brunand och salskrake generellt övervintrar med något eller några hundratal individer. Den stora mängden sjöfågel attraherar även havsörn som ses jaga året runt i området. Sannolikt nyttjas området som jaktplats även av berguv, som dock inte häckar inom området. Bland häckfåglarna bedöms Sölvesborgsviken vara en viktig häckplats för brun kärrhök, men även många andra fågelarter nyttjar viken som häckplats.

Beskrivning av området

Området utgörs av den östra och innersta delen av Sölvesborgsviken och ligger i omedelbar anslutning till Sölvesborgs stad (i väster). Det gränsar direkt mot både golfbana (i öster) och mot bostadsbebyggelse (i norr och öster). De breda vassarna i vikens inre delar och längs östra stranden innefattas i området. Mitt i viken finns Kaninholmen och Rådmansholmarna som i sin helhet ingår. Längs östra stranden smalnar vassarna av successivt mot söder för att från Ljunganabben och söderut utgöras av smärre, spridda ruggar. Områdets södra gräns är strax söder om vid bäckmynningen vid Siretorp. Från Sölvesborgs hamn går via Kaninholmen och Lindholmen till östra sidan en gångbro (Sölvesborgsbron). Hela viken är grund, sällan djupare än 1,5 meter. En djupränna in till Sölvesborgs hamn finns strax väster om området. I den yttre delen domineras undervattenvegetationen av ålnate och hårnating. Längre in är axslinga talrik och där förekommer även vitstjälksmöja och najas. Algerna representeras av släktena Enteromorpha, Cladophora och Vaucheria samt mattor av kransalger (främst grönsträffe).

Vid stränderna utbreder sig stora vassområden. Bland bladvassen växer även arter som strandmolke och strandtåg. Innanför vassen finns strandängar som betas. På många platser är floran rik med bland annat arter som ängsnycklar, jungfru Marie nycklar och småvänderot. På den östra fastlandsstranden finns en bård av planterad tallskog. I övrigt förekommer mest klibbal och ek i trädskiktet.

Sölvesborgsviken utgör rast- och övervintringsplats för ett stort antal dykänder, svanar, doppingar och sothöns. I vassarna häckar bland annat skägges, vattenrall, sävsångare och brun kärrhök. Vintertid övervintrar oftast en eller ett par kungsfiskare i området. På Rådmansholmarna fanns tidigare stora kolonier vitfågel, men då öarna under senare år vuxit igen så har antalet häckande fåglar sjunkit. Enstaka par fiskmås, gråtrut och strandskata häckar här allttjämt. De stora mängderna rastande fågel gör att havsörn ses i området året runt och berguv nyttjar sannolikt området som jaktområde.

Vad kan påverka negativt

Samtliga fåglar

- Byggnation eller annan exploatering i eller i direkt anslutning till viken som innebär ökad störning på rastande/övervintrande och/eller häckande fåglar. Detta innefattar även anläggning av exempelvis nya gångstigar, vägar och täkter.
- Mänskliga störningar på häckningsplatser och på viktiga födosökslokaler.

Övervintrande dykänder och sångsvan

- Vattenföroreningar i form av oljespill, utsläpp från industrier med mera.
- Övergödning och eutrofiering av viken genom utsläpp av näringsämnen (kväve och fosfor som

kan påverka bottenfloran och faunan och på det viset påverka arternas möjligheter att födosöka i området.

- Jakt (på vissa arter) och vissa fiskemetoder (nätfiske) som kan drabba dykande sjöfåglar, här främst vigg, brunand, salskrake och storskrake.

Häckande brun kärrhök

- Vasstäkt.
- Upphörande betesdrift på strandängarna.
- Kraftig igenväxning av vassbältena med björk, grova viden och andra träd.

Bevarandeåtgärder

Skydd för området

- En del av området är naturskyddat sedan 1939 (som naturminnesmärke enligt dåvarande lagstiftning) och automatiskt ombildat till naturreservat i samband med miljöbalkens införande. Det är därmed skyddat enligt 7 kap 4-6 och 30 §§ miljöbalken. Nuvarande reservatsföreskrifter reglerar endast rätten att jaga fågel inom området. En revidering av naturreservatet pågår, med avsikten att det ska ha samma avgränsning som Natura 2000-området. Ett beslut, med skötselplan, planeras under 2017. Reservatet förvaltas av Länsstyrelsen.
- Djurskyddsområde (fågelskyddsområde) enligt 7 kap. 12 § miljöbalken, med beträdnadsförbud 1 april – 15 juli, gäller för Rådmansholmarna.
- Nästan hela området omfattas av strandskydd enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller generellt 100 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Inom området har Länsstyrelsen år 2016 beslutat om utökat strandskydd till 300 meter.
- Vattendirektivet. Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2013:19. Normerna ställer krav på vattnets kvalitet.
- Havsmiljödirektivet. Miljökvalitetsnormer för marin miljö fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt havsmiljöförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2012:18. Förordningen syftar till att upprätthålla eller nå en god miljöstatus i havsmiljön.
- Sveriges åtaganden inom HELCOM, Baltic Sea Action Plan, aktionsplan för Östersjön.

Behov av åtgärder

- Røjning av buskar och yngre träd på de små öarna i området kan bli aktuellt i de fall det är motiverat för att motverka kraftig minskning av lämpliga häckningsmiljöer för markhäckande fågelarter. Detta gäller i första hand Rådmansholmarna.
- De kvarvarande strandängarna som betas bör göras så även fortsatt, och den betade arealen bör möjligen utökas innanför vassbältena i områdets nordöstra del.
- Uppväxande björk och viden i vassbältena bör röjas bort för att förhindra omfattande beskogning av vassarna, vilket missgynnar många av de arter som nyttjar vassarna som häck- och rastplats.
- Uppföljning av vissa fågelarter är angelägen.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

A068 - Salskrake, *Mergus albellus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige häckar salskraken i nordligaste Norrland med en förekomst i taigabältet vidare österut genom Finland och Ryssland. Antalet par i landet är bedömt (2008) till mellan 1 100 och 2 000. Populationen är sannolikt svagt ökande. Den häckar i trädhål vid älvar och insjöar. Födan består av mollusker och vatteninsekter samt till en liten del av småfisk. Detta gäller även under övervintringen som sker i grunda, skyddade vikar längs med Östersjöns södra kuster, från Skåne upp till Uppland. En betydande del av den europeiska populationen övervintrar längs Östersjöns kuster med stora vinterpopulationer i bland annat Polen och Tyskland.

I Blekinge förekommer salskraken endast vintertid, från slutet av oktober fram till april då flyttningen norrut sker. Stora flockar kan ses övervintra främst i skärgårdarnas mellersta delar. Populationen i länet vintertid är med största sannolikhet ökande och stora flockar ses årligen. Dock är den övervintrande populationen åtminstone till viss del beroende på isläget i övriga Östersjön då fler ses under kalla, isrika vintrar.

I Sölvesborgsviken är salskraken en årlig övervintrare i smärre antal. Antalen varierar något mellan åren och som mest har cirka 200 fåglar noterats. I likhet med de andra små dykänderna som övervintrar i viken så har antalen under senare år sjunkit något och vid de senaste rapporterna har antalet legat under 100 individer per tillfälle. Större flockar har under senare år observerats i den närbelägna Valjeviken (som mest 306 fåglar den 25/1 2015).

Bevarandemål

Salskrake skall årligen övervintra i goda och stabila antal i området. Arten skall ha tillgång till rika födosöksområden som nyttjas under vinterhalvåret. Detta innebär grunda skyddade vikar med god tillgång på föda i form av främst ryggradslösa djur och småfisk. Arten bör ha tillgång till större vattenytor i vikar och fjärdar där födosök och övernattning kan ske ostört och utan påtaglig mänsklig påverkan.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet i området bedöms som minskande. Ett lägre antal övervintrande salskrakar har noterats i viken under senare år jämfört med tidigare. En noggrannare uppföljning är önskvärd.

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten häckar i södra och mellersta Sverige samt lokalt längs Norrlandskusten upp till Norrbotten. Den häckar nästan uteslutande i vegetationsrika sjöar och havsvikar där boet placeras i bladvass eller videsnår. Den jagar oftast över fuktiga, öppna marker eller åkermark genom att på låg höjd glida över marken och överraska byten som oftast är små däggdjur, fåglar, grodor eller stora insekter. Den svenska populationen flyttar, och övervintrar i sydvästra Europa eller i Afrika söder om Sahara. Arten anländer tidigt under mars – april och flyttar söderut igen under augusti – september. Den svenska populationen är ökande och arten har under senare decennier expanderat i landet och etablerat sig i många nya områden.

I Blekinge är arten spridd och förekommer i de flesta större, vassrika havsvikar och sjöar. Beståndet uppskattades till cirka 25 par 2010.

Hur många par som häckar i Sölvesborgsviken är oklart. År 2003 till 2009 uppehöll sig 2-3 par regelbundet i området. Flera år har två hanar observerats hävda revir i vassarna i vikens norra och östra delar. Under 2013 vistades ett par i området mellan bron och golfbanan. Observationer av nyligen flygga ungar har gjorts så gott som årligen de senaste åren, vilket visar på genomförd häckning.

Bevarandemål

Brun kärrhök skall årligen häcka i Sölvesborgsviken. Inom området skall finnas lämpliga vassar och annan högre vegetation i anslutning till vatten som lämpar sig som boplats för arten. Dessa biotoper bör ligga relativt ostört och inte nära bebyggelse eller vägar och stigar. Vidare bör det i anslutning till viken finnas lämpliga jaktmarker i form av vassar, strandängar och åkermark.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A059 - Brunand, *Aythya ferina*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige häckar brunanden främst i södra halvan av landet, med en östlig tyngdpunkt. Den förekommer upp längs Norrlandskusten. Flest antal par finns i nordöstra Götaland och östra Svealand. Vintertid förekommer större flockar längs Sveriges kuster och en stor del av dessa återfinns längs sydöstra Sveriges Östersjökust. Den svenska populationen flyttar sannolikt mot sydväst. Populationen av brunanden var förmodligen störst under 1950- och 60-talen för att sedan minska. Senaste uppskattningen var att cirka 1 100 par häckar i Sverige. Vintertid vistas cirka 8 000 fåglar längs sydsveriges kuster. Brunanden häckar i näringsrika småvatten och grunda slättsjöar. Arten föredrar grunda vatten på under en meter. Under häckningen föredrar arten mosaikartade vattenmiljöer med gott om vegetation i strandkanten. Till skillnad mot övriga dykänder är arten födoopportunist och äter en betydligt större andel vegetabilier jämfört med övriga arter. Frön från kransalger anges vara en viktig födokälla liksom natar och andra undervattensväxter. Utöver dessa lever arten vintertid även av snäckor och musslor. Brunanden är sannolikt svagt gynnad av övergödning genom ökad tillväxt av växter men processerna bakom artens populationsfluktuationer är ej kända. En ökning av mängden trådalger i brunandens övervintringsområden kan möjligen missgynna arten.

I Blekinge är brunanden en mycket sällsynt häckfågel men den övervintrar i stora antal. Större flockar finns noterade i hela länet med störst ansamlingar i de mellersta skärgårdarna. Här påträffar man flockarna vintertid i skärgårdarnas inre och mellersta delar, oftast över grunda, vegetationsrika bottnar tillsammans med andra dykänder, främst vigg.

Sölvesborgsviken är en viktig övervintringslokal för brunand och arten uppträder under flyttningen som rastare och vintertid som övervintrande. Under 2000-talets första år noterades ofta större flockar med en högsta notering från vikens yttre delar om 720 exemplar 2006. Regelbundet fanns då även flockar om mellan 200 och 300 fåglar i vikens inre delar. Från cirka år 2009 och framåt noteras endast lägre antal med drygt 100 individer vid något enskilt tillfälle. De större flockarna har under senare år framför allt återfunnits i Valjeviken. Arten är i Sverige rödlistad som sårbar.

Bevarandemål

Brunand skall även fortsättningsvis övervintra i stora antal i området under isfria vintrar. Det skall finnas lämpliga grunda, skyddade vikar där arten kan födosöka och finna gott om undervattensväxter och bottenlevande mollusker. Arten skall inte bli påtagligt störd av mänskliga aktiviteter i eller vid viken.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som minskande. Arten uppträdde tidigare med stora flockar i Sölvesborgsviken men verkar ha minskat i frekvens under senare år och större flockar är nu ovanliga. Möjligen har fåglarnas uppträdande påverkats av den i sen tid anlagda gångbron över viken men detta är ej klarlagt. Uppträdandet styrs devis av isläget och under isrika vintrar tvingas fåglarna bort.

A061 - Vigg, *Aythya fuligula*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Viggen är väl spridd i hela Sverige och häckar i olika typer av sjöar, vattendrag samt längs kusterna. I skärgårdarna sker häckningar på låga, vegetationsfattiga öar med skyddade grunda vatten kring, och gärna i anslutning till skrattmåskolonier. Födan intas under häckningen på grunt vatten, där den främst består av ryggradslösa djur, men även en del vegetabilier. Under hösten och vintern berörs södra Sverige av ett betydande sträck från östliga populationer och stora flockar övervintrar längs kusterna. Dessa anländer under oktober-november och lämnar sedan under våren i mars-april. Under kalla isvintrar tvingas flockarna mot söder men återkommer i regel så snart isen släpper.

I Blekinge förekommer viggen hela året. Stora flockar (10 000-tals individer) övervintrar årligen i länet. Den häckar även spridd längs kusten och i en del sjöar. Främst påträffas den på små skärgårdsöar med få predatorer.

Vigg uppträder regelbundet i Sölvesborgsviken, främst som rastare och övervintrare under perioden oktober-april. Flockar på över 2000 exemplar var vanliga fram till cirka 2010. Sedan dess har antalen sjunkit och sedan 2011 finns endast ett fåtal noteringar på över 1 000 individer vintertid i viken. Större antal har under senare år framför allt setts i det vattenfyllda Sölve grustag (strax öster om viken), i Siesjö samt i Valjeviken.

Bevarandemål

Vigg skall regelbundet rasta och övervintra i området med större flockar. Det skall finnas grunda bottnar där arten kan födosöka och även övernatta ostört och där störning från människor inte är så påtaglig att fåglarna stressas.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott, men en uppföljning är angelägen. Viggen uppträder talrikt i och kring Sölvesborgsviken men har minskat under de senaste åren fram till 2017. De stora flockar som tidigare regelbundet övervintrade ses med betydligt lägre frekvens men troligen förekommer ändå flockar på mer än 1000 fåglar årligen.

A070 - Storskrake, Mergus merganser

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige förekommer storskraken spritt i större delen av landet, både i insjöar, längs större vattendrag och vid skyddade kuster. Den svenska populationen är kortflyttande och övervintrar i isfritt vatten från norra Sverige ned till Mellan- och Västeuropa för att komma tillbaka under mars – april. Populationen i Sverige är stabil eller ökande. Arten är till skillnad från småskraken en utpräglad hålhäckare och boet placeras oftast i hålträd eller uppsatta holkar. Någon gång placeras boet, i brist på träd, i stenmurar, husgrunder, stenrösen eller liknande. Födan består nästan uteslutande av småfisk och i mindre utsträckning av ryggradslösa djur och groddjur. Ungarna tar till en början en större andel små ryggradslösa djur.

I Blekinge är arten vanlig och spridd i hela länet. Den förekommer talrikt längs kusterna där den förekommer i flertalet kustmiljöer, från skyddade skärgårdsvikar till exponerade kuster. Vidare förekommer den i fiskrika klarvattensjöar i inlandet samt i de större vattendragen.

Storskraken förekommer i Sölvesborgsviken under hela året men vintertid ses flockar, främst i de djupare delarna av viken. Här har större flockar setts under flera decennier med högsta noteringar på 800 fåglar på 1970-talet. Under senare år har upp till drygt 500 individer setts samtidigt vilket gör att Sölvesborgsviken är en av de enskilt viktigaste övervintringsplatserna för arten i Blekinge.

Bevarandemål

Storskrake skall förekomma talrikt och med stabila antal de år då isläget tillåter arten att övervintra i Sölvesborgsviken. Arten skall ha tillgång till fiskrika laguner och vikar där de kan födosöka ostört under vintern. Den skall kunna födosöka ostört i vikens djupare delar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gott. Arten förekommer alltjämt talrikt vintertid i vikens västra delar och antalen har varit mer eller mindre stabila under flera decennier.

A125 - Sothöna, *Fulica atra*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Sothönan häckar utbrett och talrikt i vegetationsrika sjöar, dammar och kustvikar i hela södra och mellersta Sverige samt längs med Norrlandskusten. Lokalt finns även häckningar i Norrlands inland. Arten är allätare och födosöker i grunt vatten där den lever av vegetabilier av många slag liksom små ryggradslösa djur och fisk. Arten äter även ägg av andra fåglar liksom växter på land. Vintertid uppträder arten i flockar i isfria, skyddade vikar där vattnet är grunt nog för födosök. Arten flyttar inga längre sträckor utan övervintrar i stor utsträckning i Sverige. Detta leder till att arten kan drabbas mycket hårt under kalla vintrar då vikarna fryser till. Den svenska populationen är nu stabil, men minskade kraftigt efter några kalla vintrar i slutet av 00-talet.

I Blekinge förekommer arten som häckfågel i större delen av länets kustbygd, och den övervintrar talrikt i skyddade vikar. Antalet fluktuerar kraftigt mellan åren.

I Sölvesborgsviken övervintrade under slutet av 1900-talet stora mängder sothöns med mycket höga noteringar (>5 000 fåglar vissa vintrar). Sedan år 2000 har antalen generellt varit betydligt lägre med noteringar om cirka 2 000 fåglar i början av seklet. Efter ett par mycket hårda vintrar i slutet av 00-talet så sjönk antalet övervintrande sothöns dramatiskt i Blekinge och sedan år 2010 är de högsta noteringarna knappt 1 500 exemplar. Detta är inte enbart beroende på de hårda vintrarna utan artens uppträdande i området styrs även av isläget i Blekinge och i övriga landet. Sommartid häckar årligen några par sothöns i Sölvesborgsviken.

Bevarandemål

Sothöna skall övervintra i stora antal som inte avviker påtagligt från de naturliga fluktuationer som populationen har som följd av hårda, isrika vintrar. Arten skall ha tillgång till skyddade och lämpliga födosöksområden under vintern. Detta innebär skyddade vikar med god tillgång till föda i form av undervattensväxter och ryggradslösa djur som fångas bland dessa. Övervintringsområdena skall vara ostörda och fåglarna skall här kunna födosöka skyddat från mänskliga störningar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott. Artens uppträdande i området styrs i viss mån av isläget men artens uppträdande under senare decennier sammanfaller väl med de fluktuationer som noterats hos den övervintrande populationen i Sverige.

Dokumentation

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artfakta. 2015. www.artfakta.artdatabanken.se. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. www.artportalen.se (uttag 2017-04-11).
- Carlsson, L. & Wolgast, J. 2003. Fågelinventering i Blekinge skärgård 2003. Opublicerat.
- HELCOM. 2007. Baltic Sea Action Plan. www.helcom.fi.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1985. Föreskrifter med förbud till skydd för djurlivet i Blekinge läns skärgård. Dnr. 11.122-870-83.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1987. Sölvesborgsviken. Naturinventering. Rapport 1987:3.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2013. Förslag till beslut om ändring av föreskrifter mm för naturreservatet Sölvesborgsviken, samt förslag till skötselplan. Remissförslag.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Kustfågelinventering inom SPA-område i Blekinge län. Wolgast, J. Opublicerat.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2016. Beslut om utvidgat strandskydd i Sölvesborgs kommuns kust- och skärgård, Dnr 511-4307-2015.
- Naturvårdsverket. 2003. Art- och naturtypsvisa vägledning. Fåglar 1-2.
- Nilsson, L. 1979. Tio års midvinterinventeringar av andfåglar och sothöns i Blekinge. Blekinges Natur 1979. s 181 -199.
- Nilsson, L. m. fl. 2001-2016. Inventering av rastande och övervintrande sjöfåglar och gäss i Sverige. Årsrapporter 2001 – 2016. Lunds Universitet.
- Nilsson, T. & Lundgren, U. 1993. Blekinges fåglar.
- Nilsson, T. 2010. Bruna kärrhöken i Blekinge. Fåglar i Blekinge 4/10.
- VISS VattenInformationsSystem Sverige. www.viss.lansstyrelsen.se.

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

